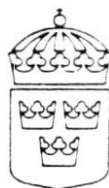

Motion till riksdagen

1989/90:Kr267

av Kristina Svensson och Magnus Persson (båda s)

Stöd till läns museerna, m.m.

Mot.
1989/90
Kr267-274

Regeringen har i budgetpropositionen föreslagit ett kraftigt ökat stöd till läns museerna i form av 225 nya grundbelopp under två år. Av formuleringen framgår att kravet för en ökad satsning från statens sida förutsätter en genomtänkt verksamhetsplan med klara prioriteringar vid museet och en dokumenterad viljeyttring från huvudmännens sida att bidra till en resursförstärkning. Detta är positivt.

I skrivningarna i tidigare budgetpropositioner har emellertid också tydligt uttryckts att det är de små läns museerna som skall prioriteras, dvs. de som till i dag haft mindre än 15 grundbelopp. I årets budgetproposition saknas denna formulering. Detta är, enligt vår uppfattning, olyckligt. Det är riktigt att stödet skall ges i relation till huvudmännens vilja att satsa, men samtidigt har staten ett klart ansvar för att de kulturpolitiska målen uppnås i alla delar av landet. Därför bör också nu dessa läns museer prioriteras.

Det finns i detta sammanhang anledning att något stanna inför Kulturrådets funktion. Kulturrådet har, i enlighet med de av riksdag och departement givna riktlinjerna, att bl.a. fördela grundbelopp till läns museerna. Det har enligt vår mening inte fungerat tillfredsställande. De mindre läns museerna har t.ex. inte prioriterats, trots uttryckliga direktiv i proposition och från kulturutskottet. Det finns därför anledning att, i samband med övergången till treårsbudget och en eventuell ytterligare decentralisering av besluten om medelsfördelning till Kulturrådet, ge klara direktiv om hur politiska beslut skall genomföras i praktisk handling.

Propositionen lyfter vidare fram fyra frågor med hög aktualitet för museernas utveckling: kulturmiljövården, natur- och miljövårdsfrågor, bildkonsten och insatser för barn och ungdom. Detta är angelägna frågor, som bör stödjas vid en utökning av resurserna. Det är dock viktigt att dessa kommer också glesbygdsläna till godo och inte enbart hamnar i befolkningstäta och reursstarka län, så att en ytterligare förstärkning sker av de obalanser som redan existerar mellan olika län.

Som jämförelsetal för resursfördelningen mellan länen inom museiområdet kan årsverken per 10 000 invånare vara en lämplig utgångspunkt. I nedanstående tabell jämförs dels de olika läns museerna, dels samtliga av statistiska centralbyrån registrerade och statistikbehandlade museer, statliga, läns- och kommunala. Siffrorna gäller 1987.

Län	Årsverken/ 10 000 inv. (läns museer)	Årsverken/ 10 000 inv. (samtliga)
AB	0,11	11,16
C	1,20	3,83
D	1,46	2,92
E	1,03	3,72
F	1,25	2,31
G	1,11	2,18
H	1,53	3,64
I	4,47	5,18
K	0,94	3,17
L	1,44	1,45
M	3,57	4,02 (inkl. Malmö museer)
N	1,69	2,17
O	1,43	3,67 (exkl. Göteborgs museer)
P	0,77	2,20
R	1,09	3,69
S	0,62	1,28
T	0,85	1,79
U	0,73	1,63
W	1,74	3,41
X	0,79	3,04
Y	0,68	2,50
Z	3,85	5,03
AC	1,22	3,69
BD	1,01	2,67

Dessa siffror visar med all önskvärd tydlighet dels den kraftiga koncentrationen av resurser till Stockholmsområdet, dels att det i landet i övrigt finns stora regionala skillnader. Dessa bottnar inte enbart i en varierad vilja från lokala huvudmän att satsa resurser, utan även på en ojämlikhet från centrala organ när det gäller stöd eller etablering av regionalt placerade statliga museer av typen Marinmuseet, Flygvapenmuseet eller Ajttemuseet i Jokkmokk. Självklart ger också siffrorna en bild av att vissa läns kommuner har funnit det angeläget att satsa på museiverksamhet i betydligt större utsträckning än andra.

Som framgår av siffrorna är Värmland det län som, oavsett vilken beräkningsgrund man använder sig av, ligger i botten av listan. Samtidigt kan konstateras att de lokala huvudmännen under de senaste åren väsentligt utökat sitt ekonomiska åtagande från 4,2 milj. kr. 1987 till ca 6,7 milj. kr. 1990. Under samma period har endast ett nytt grundbelopp beviljats! Med det bristande statliga stöd som detta utvisar är det självfallet inte märkligt att Värmland inte har högre siffror. Inte heller är det märkligt att viljan till ytterligare lokala insatser är begränsad, när gensvaret på centralt håll är så svalt. Exemplet Värmlands Museum kunna utvecklas i positiv riktning krävs en kraftig förstärkning av grundbelopp för att de lokala huvudmännen skall stimuleras till ytterligare insatser!

De krav som ställts upp som villkor för ökade resurser är uppfyllda mer än väl. Det finns sedan 1988 en fastställd verksamhetsplan med konkreta mål och prioriteringar uppställda. Beträffande de fyra prioriterade områdena, kulturmiljövård, natur- och miljövårdsfrågor, bildkonsten samt insatser för barn och ungdom, har viktiga insatser redan gjorts, t.ex. miljöutställningen

"Rena skiten" 1988, projektet "Farbror Fröding" i samverkan med bl. a. V. tanå teater riktad till skolelever i årskurs 3-6, det bildpedagogiska projektet "Kantring" med konstnärinnan Karin Broos riktad till högstadiel elever, ett aktivt arbete för att levandegöra kulturmiljöer, framför allt de industrihistoriska, som t. ex. Långbans gruvby m. fl. Likaså planeras ett flertal liknande projekt. Som prioriterade tjänster i de senaste årens anslagsäskande, som tyvärr, på grund av uteblivna grundbelopp, inte kunnat inrättas, har en museiekolog- och en arkeologtjänst legat högst just för att kunna möta de prioriterade behoven. Det är, enligt vår uppfattning, angeläget att det genom nya grundbelopp blir möjligt att tillgodose de viktiga behov som Värmlands Museum har skisserat i sin verksamhetsplan.

Ytterligare ett kriterium för ökade insatser, en plan för att arbeta i hela länet, har lagts fram och fastställts. En uppbyggnad av en decentraliserad läns museifunktion, sammanhållen av ett starkt "nav" i läns huvudstaden, den s. k. ekerhjulsmodellen, där de lokala museerna ingående i läns museiorganisationen profilerar sig i enlighet med kommunens profil, t. ex. bergshantering i Filipstads kommun, finnkultur i Torsby, konst och konsthantverk i Arvika etc., har kommit att vinna gehör i länet och håller på att växa fram, bl. a. i samarbete även med andra institutioner som t. ex. I lögskolan i Karlstad.

Det finns därför anledning att på ett särskilt sätt uppmärksamma läns museet i Värmland i samband med fördelningen av nya grundbelopp. Det nytankande som där finns, kopplat med en gedigen kompetens på de traditionella verksamhetsområdena, borgar för en positiv utveckling.

Slutligen skall framhållas det akuta behovet av ett investeringsbidrag för byggande av kulturlokaler. I utredningen "Kultur i hela landet", föreslog utredningsmannen ett investeringsbidrag på 25 milj. kr. årligen och där läns museernas behov skulle prioriteras. Vi delar uppfattningen att detta är en angelägen reform. Erfarenheterna från Värmland, liksom från andra län, visar detta mycket tydligt. De planer om förnyelse i verksamheten som museiledning och styrelse har planerat har, p. g. a. svårigheter med finansiering av ny- alt. tillbyggnad, kommit att fungera som en effektiv broms. Det är, enligt vår uppfattning, synnerligen angeläget att en ny statlig stödordning för de regionala kulturinstitutionernas byggnadsinvesteringar kommer till stånd så att de lokala huvudmännen stimuleras till byggande av nödvändiga och funktionella lokaler.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prioritering av stöd till de små läns museerna,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behov av investeringsbidrag i nya former för byggande av kulturlokaler.

Stockholm den 24 januari 1990

Kristina Svensson (s)

Magnus Persson (s)